

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Antikvarie
Liselott Blombäck
Kulturmiljöenheten
018 - 19 53 26

Beslut

1(4)

2010-11-23

432-4734-10

Uppsala Akademiförvaltning
Box 121
751 04 Uppsala

Förklaring att Observatorieparken, Luthagen 62:4, Uppsala kommun och län övergått till byggnadsminne enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

(2 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 3 kap 7 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm (KML) att Observatorieparken inom fastigheten Luthagen 62:4, Uppsala kommun och stad övergått till att bli byggnadsminne enligt 3 kapitlet nämnda lag.

Länsstyrelsen fastställer med stöd av 3 kap 2 lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. följande skyddsföreskrifter:

1. De på bifogad situationsplan med nr 1, 6-8 och 12-19 numrerade byggnaderna får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Inne i byggnaderna nr 1, 6-8, 12-12 och 18 får ingrepp inte göras i stommar, ursprunglig rumsindelning eller äldre fast inredning och i förekommande fall bevarad äldre vetenskaplig utrustning.
3. Byggnaderna ska underhållas så att inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med traditionella material, färger och metoder på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
4. Parken med planteringar ingår i byggnadsminnet och ska vårdas så att dess kultur- och vetenskapshistoriska egenart bibehålls. Rekonstruktioner av planteringar m.m. får göras för att underlätta förståelsen av parkanläggningen.
5. Det på situationsplanen med särskild linje avgränsade skyddsområdet får inte ytterligare bebyggas. Inom skyddsområdet får inte heller sådana åtgärder vidtas med mark och vegetation att miljöns utseende och karaktär förvanskas.

2010-11-23

432-4734-10

Om det av särskilda skäl är nödvändigt att ändra byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna, får Länsstyrelsen lämna tillstånd härtill enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Redogörelse för ärendet

Observatorieparken är en historisk undervisningsmiljö där Uppsala universitet bedrivit forskning och undervisning sedan mitten av 1800-talet. Byggnaden och parken uppfördes åt universitetet och de nyttjades kontinuerligt av de ursprungliga institutionerna mellan 1840-talet och 2000-talet. Byggnaderna uppfördes successivt efter de olika vetenskapliga disciplinernas utveckling och deras behov av ny utrustning. Bebyggelsen speglar även utvecklingen av astronomin, som är ett av de äldsta universitetsämnena, och deras senare uppdelning i flera institutioner.

Observatoriebyggnaden med sin öst-västliga orientering är den centrala byggnaden utifrån vilken parken och övriga byggnader har planerats. Apparathuset har fått sin placering utifrån tillgången till fast berggrund. Byggnaderna uppfördes för specifika ändamål – till och med för specifika instrument – vilket präglade placeringen, volymen, utformningen och planlösningen. De enskilda delarna är representativa för sin tid, men det är samspelet mellan de olika byggnadskropparna och deras ursprungliga verksamhet mellan byggnaderna och parken som är unikt. Byggnaderna i parken speglar även universitetets utveckling under 1800-talet, då institutionerna blev allt större och mer specialiserade, vilket krävde för ändamålet specifika byggnader.

Byggnaderna i parken är exteriört välbevarade. Invändigt är planlösningarna relativt intakta liksom rumsvolymer med sin omslutande karaktär. Många ursprungliga byggnadsdetaljer såsom dörrar, foder, socklar/fotpaneler och taklister finns bevarade och ger karaktär åt rummen och speglar tiden för uppförandet. Byggnaderna är uppförda i för sin tid typiska stilar vilket gör att det går att avläsa de olika utbyggnadsetapperna. Av särskilt intresse är apparathuset som var för sig är relativt oansenliga, men tillsammans utgör en viktig del av parken.

De ursprungliga institutionerna har flyttat från byggnaderna, men tack vare de bevarade instrumenten används byggnaderna än idag, delvis för sin ursprungliga funktion. Seismografen, teleskopet och astrografan används för undervisning, allmänna visningar och av amatörastronomer. Idag ingår Observatorieparken i ett viktigt gröNSTråk som sträcker sig från Botaniska trädgården över Engelska parken, gamla kyrkogården och fram till Observatorieparken. Med inhägnaden har parken en halvprivat framtoning vilket gör den till en lugn plats i staden.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

En första professur i ämnet astronomi instiftades i Uppsala redan 1625. Till en början utfördes observationer i staden, bl.a. i ett av tornen på slottet. I början av 1800-talet började man planera för en ny byggnad som var bättre lämpad för